

Ministru kabineta noteikumi Nr. 50

Rīgā 2023. gada 31. janvārī (prot. Nr. 5 27. §)

**Kārtība, kādā administrē un uzrauga Eiropas
Lauksaimniecības garantiju fondu un Eiropas
Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, kā arī valsts un
Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku
attīstībai 2023.-2027. gada plānošanas periodā***Izdoti saskaņā ar Lauksaimniecības un
lauku attīstības likuma 5. panta septīto,
astoto un deviņo daļu***I. Vispārīgie jautājumi**

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā 2023.-2027. gada plānošanas periodā:

1.1. administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai;

1.2. administrē Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), kā arī minēto fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu kompetenci un pienākumus;

1.3. kārtību, kādā publicējama informācija par valsts un Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku atbalsta saņēmējiem.

2. Noteikumi tiek īstenoti atbilstoši:

2.1. Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulai (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (dokuments attiecas uz EEZ) (turpmāk - regula 2015/1589);

2.2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulai (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finanšiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (turpmāk - regula 2021/1060);

2.3. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulai (ES) Nr. 2021/2116 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013 (turpmāk - regula 2021/2116);

2.4. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulai (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (turpmāk - regula 2021/2115);

2.5. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulai (ES) 2021/2117, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, (ES) Nr. 1151/2012 par

lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem (turpmāk - regula 2021/2117);

2.6. Komisijas 2021. gada 21. decembra Īstenošanas regulai (ES) 2021/2289, ar ko nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115 piemērošanas noteikumus attiecībā uz KLP stratēģisko plānu satura izklāstu un attiecībā uz elektronisko sistēmu drošai informācijas apmaiņai;

2.7. Komisijas 2021. gada 21. decembra Īstenošanas regulai (ES) 2022/128, ar ko nosaka noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 piemēro attiecībā uz maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, pārbaudēm, nodrošinājumiem un pārredzamību (turpmāk - regula 2022/128);

2.8. Komisijas 2021. gada 7. decembra Deleģētajai regulai (ES) 2022/127, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 papildina ar noteikumiem par maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumiem un *euro* izmantošanu;

2.9. Komisijas 2021. gada 21. decembra Īstenošanas regulai (ES) 2021/2290, ar ko nosaka noteikumus par metodēm, ar kādām aprēķina kopējos izlaides un rezultātu rādītājus, kuri izklāstīti I pielikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013;

2.10. Komisijas 2021. gada 7. decembra Deleģētajai regulai (ES) 2022/126, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2115 papildina ar prasībām, kuras piemērojamas konkrētu veidu intervences pasākumiem, ko dalībvalstis savos KLP stratēģiskajos plānos 2023.-2027. gadam noteikušas atbilstīgi minētajai regulai, kā arī ar noteikumiem par īpatsvaru, ko piemēro laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa (LLVS) 1. standarta vajadzībām (turpmāk - regula 2022/126);

2.11. Komisijas 2021. gada 21. decembra Īstenošanas regulai (ES) 2022/129, ar ko paredz noteikumus, kuri piemērojami intervenču veidiem attiecībā uz eļļas augiem, kokvilnu un vīndarības blakusproduktiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2115 un kuri piemērojami informācijas, publicitātes un atpazīstamības prasībām saistībā ar Savienības atbalstu un KLP stratēģiskajiem plāniem;

2.12. Komisijas 2022. gada 4. maija Deleģētajai regulai (ES) 2022/1172, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 papildina attiecībā uz kopējā lauksaimniecības politikā integrēto administrācijas un kontroles sistēmu un ar nosacījumu sistēmu saistīto administratīvo sodu piemērošanu un aprēķināšanu (turpmāk - regula 2022/1172);

2.13. Komisijas 2022. gada 31. maija Īstenošanas regulai (ES) 2022/1173, ar ko nosaka noteikumus par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 piemēro attiecībā uz kopējā lauksaimniecības politikā integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (turpmāk - regula 2022/1173).

II. Fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu kompetences sadalījums

3. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) administrēšanu atbilstoši regulai 2021/2116 un regulai 2021/2115 nodrošina:

3.1. kompetentā iestāde;

3.2. vadošā iestāde;

3.3. maksājumu aģentūra;

3.4. sertifikācijas struktūra;

3.5. kontroles struktūras;

3.6. Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027. gadam (turpmāk - stratēģiskais plāns) uzraudzības komiteja.

4. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) kompetentās iestādes funkcijas atbilstoši regulas 2021/2116 8. pantam pilda Zemkopības ministrija.

5. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) vadošās iestādes funkcijas atbilstoši regulas 2021/2115 123. pantam pilda Zemkopības ministrija.

6. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) maksājumu aģentūras funkcijas atbilstoši regulas 2021/2116 9. pantam pilda Lauku atbalsta dienests.

7. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) kontroles struktūru funkcijas atbilstoši regulas 2021/2116 72. pantam pilda:

7.1. Valsts meža dienests;

7.2. Valsts augu aizsardzības dienests;

7.3. Lauku atbalsta dienests, arī atbilstoši regulas 2021/2116 70. pantam;

7.4. Pārtikas un veterinārais dienests;

7.5. Lauksaimniecības datu centrs.

8. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) sertifikācijas struktūru atbilstoši regulas 2021/2116 12. pantam nosaka Zemkopības ministrija publiskā iepirkuma kārtībā.

III. Fondu administrēšanā iesaistīto sadarbības iestāžu pienākumi

9. Valsts vides dienests, Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra, Valsts meža dienests, Valsts ieņēmumu dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, Pārtikas un veterinārais dienests, Lauksaimniecības datu centrs, Dabas aizsardzības pārvalde, Būvniecības valsts kontroles birojs, biedrības "Vides kvalitāte" sertifikācijas institūcija "Vides kvalitāte" un sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Sertifikācijas un testēšanas centrs", akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum", Centrālā finanšu un līgumu aģentūra un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra nodrošina Lauku atbalsta dienestam nepieciešamo informāciju, tostarp par pārbaudēm savas atbildības un kompetences jomā.

10. Šo noteikumu 9. punktā minētās iestādes sniedz Lauku atbalsta dienestam informāciju, kas nepieciešama tā pienākumu izpildei, kā arī nodrošina piekļuvi to uzturētajām informācijas sistēmām attiecīgo datu iegūšanai.

11. Valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai ietekmes vienotās un nepārtrauktās novērtēšanas sistēmu uztur Agroresursu un ekonomikas institūts.

12. Atbilstoši regulas 2021/2115 126. pantam kopējās lauksaimniecības politikas valsts tīkla (turpmāk - valsts tīkls) sekretariāta pienākumus pilda un darbību īstenošanu nodrošina sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs".

13. Atbilstoši regulas 2021/2115 15. pantam lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas sekretariāta funkcijas pilda valsts tīkla sekretariāts.

14. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" nodrošina tehnikas un iekārtu cenu vērtēšanas ekspertu komisijas darbību, lai noteiktu tehnikas un iekārtu vienību izmaksu standarta likmi un to iekļautu Tehnikas un iekārtu katalogā stratēģiskā plāna atbalsta intervenču īstenošanai.

15. Stratēģiskajā plānā noteikto atbalsta maksājumu pamatojumam nepieciešamos datus:

15.1. sociālekonomiskajā jomā apkopo sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", ievērojot šo noteikumu 16. punktā minēto atbalsta maksājumu pamatojumam nepieciešamo datu apkopošanas kārtību;

15.2. atbilstoši regulas 2021/2115 82. panta nosacījumiem, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem, nodrošina un to pareizību apstiprina sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs";

15.3. dabas aizsardzības un zālāju bioloģiskās daudzveidības jomā apkopo Dabas aizsardzības pārvalde, kas šo uzdevumu veic Zemkopības ministrijas padotībā un apkopotos datus iesniedz Zemkopības ministrijā un Lauku atbalsta dienestā;

15.4. integrētās augu aizsardzības un audzēšanas jomā apkopo Valsts augu aizsardzības dienests un iesniedz tos Zemkopības ministrijā un Lauku atbalsta dienestā.

16. Šo noteikumu 15. punktā minēto atbalsta maksājumu pamatojumam nepieciešamo datu apkopošanai Zemkopības ministrija izstrādā darba uzdevumu, nosakot atbalsta maksājuma veidu, pētāmo objektu skaitu, atlases kritērijus un apkopojamās informācijas saturu, kā arī pārskatu iesniegšanas termiņus.

17. Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu koplietošanas informācijas sistēmu un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūru izveido un uztur Lauksaimniecības datu centrs.

18. Lauku atbalsta dienests katru gadu līdz 31. maijam publicē informāciju par atbalsta saņēmējiem iepriekšējā finanšu gadā saskaņā ar regulas 2021/2116 98. panta 4. punktu un 99. pantu un regulas 2022/128 58., 59. un 60. pantu. Informācija ir pieejama Eiropas Savienības fondu (www.esfondi.lv) un Lauku atbalsta dienesta (www.lad.gov.lv) tīmekļvietnē divus gadus pēc tās publicēšanas.

19. Atbalsta piešķiršanai nepieciešamos dokumentus Lauku atbalsta dienests glabā 12 gadus pēc atbalsta piešķiršanas.

20. Tehniskās palīdzības finansējumu saskaņā ar regulas 2021/2115 89. pantu un 125. panta 1. punktu un regulas 2021/2116 7. pantu saņem Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

21. Vadošā iestāde izveido koleģiālu institūciju - komisiju, kas pieņem lēmumu par atbalstāmajām darbībām un līdzekļu piešķiršanu to īstenošanai no stratēģiskā plāna tehniskās palīdzības finansējuma, kā arī uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu.

IV. Uzraudzības komiteja

22. Vadošā iestāde izveido stratēģiskā plāna uzraudzības komiteju. Uzraudzības komiteja ir koleģiāla Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) administrēšanā iesaistīta institūcija. Uzraudzības komiteja darbojas atbilstoši tās apstiprinātajam reglamentam, ko izstrādā vadošā iestāde, un regulas 2021/2115 124. un 132. pantam.

23. Visiem stratēģiskā plāna uzraudzības komitejas locekļiem ir balsstiesības, bet Eiropas Komisijas pārstāvji stratēģiskā plāna uzraudzības komitejā piedalās konsultanta statusā.

24. Stratēģiskā plāna uzraudzības komitejas sastāvā iekļauj:

24.1. trīs vadošās iestādes pārstāvjus;

24.2. trīs Lauku atbalsta dienesta pārstāvjus;

24.3. divus Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvjus;

24.4. Finanšu ministrijas pārstāvi;

24.5. Labklājības ministrijas pārstāvi;

24.6. Ekonomikas ministrijas pārstāvi;

24.7. Kultūras ministrijas pārstāvi;

24.8. Pārresoru koordinācijas centra pārstāvi;

24.9. Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvi;

24.10. Valsts meža dienesta pārstāvi;

24.11. katra plānošanas reģiona pārstāvi;

24.12. valsts tīkla pārstāvi;

24.13. 16 lauksaimnieku nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes pārstāvjus;

24.14. meža nozares organizāciju pārstāvi;

24.15. trīs Vides konsultatīvās padomes pārstāvjus;

24.16. Latvijas Lauku foruma pārstāvi;

24.17. Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvi.

25. Stratēģiskā plāna uzraudzības komitejas locekļi, kuriem ir balsstiesības, iegūst valsts amatpersonas statusu. Zemkopības ministrija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā informē Valsts ieņēmumu dienestu par attiecīgajiem komitejas locekļiem.

26. Stratēģiskā plāna uzraudzības komiteja izveido lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas apakškomiteju, kas pilda konsultatīvas funkcijas lauksaimniecības zināšanu un inovāciju jomā. Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas apakškomitejas darbību nosaka Zemkopības ministrijas apstiprināts reglaments.

V. Finanšu vadība

27. Šo noteikumu 1. punktā minētajiem fondiem izdevumu atbilstība un ilgums ir piemērojami saskaņā ar regulas 2021/2115 86. panta 1. punktu un regulas 2021/2116 5. pantu.

28. Šo noteikumu 1. punktā minētajiem fondiem publiskā finansējuma līdzekļus, ko veido fonda finansējums un valsts budžeta līdzfinansējums, valsts budžetā plāno kā dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem atsevišķās Zemkopības ministrijas budžeta programmās un apakšprogrammās projektu un intervenču īstenošanai un faktisko izdevumu atmaksai atbilstoši apstiprinātajai fonda finansējuma un valsts budžeta līdzfinansējuma kopsummai.

29. Zemkopības ministrija katram fondam plāno valsts budžeta ilgtermiņa saistības atbilstoši prognozētajai publiskā finansējuma projektu un pasākumu naudas plūsmai.

30. Lauku atbalsta dienests, ievērojot Valsts kases noteikto paraugu un termiņu, iesniedz Valsts kasē Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) prognozi par publiskā finansējuma finanšu līdzekļiem.

31. Saskaņā ar Elektronisko dokumentu likumu atbildīgā iestāde par līdzekļu pieprasījumu no Eiropas Komisijas triju darbdienu laikā pēc pieprasījuma iesniegšanas Eiropas Komisijā informē Valsts kasi par pieprasīto Eiropas Savienības fonda līdzekļu apmēru, pieprasīšanas datumu un iespējamo līdzekļu saņemšanas termiņu.

32. Valsts kase nodrošina no Eiropas Komisijas saņemto Eiropas Savienības līdzekļu uzskaiti par fondiem un piecu darbdienu laikā pēc līdzekļu ieskaitīšanas Valsts kases kontā par saņemtajiem līdzekļiem informē Lauku atbalsta dienestu un Zemkopības ministriju, ievērojot Elektronisko dokumentu likuma prasības.

33. Lauku atbalsta dienests pārskaita uz atbalsta saņēmēja kontu kredītiestādē vai licencētās maksājumu iestādes valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" norēķinu kontu šo noteikumu 1.2. apakšpunktā minētā fonda finansējumu un, ja tas ir paredzēts projekta iesniegumā, valsts budžeta finansējumu. Ja atbalsta maksājums ir paredzēts pasākumu projektam no valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauku attīstībai (atklātu projektu iesniegumu konkursu un vienreizēju maksājumu veidā), maksājumu pārskaita bezskaidras naudas norēķinu veidā uz atbalsta saņēmēja kontu kredītiestādē atbilstoši kārtībai, kādā Valsts kase nodrošina maksājumu pakalpojumu sniegšanu.

34. Lauku atbalsta dienests normatīvajos aktos par asignējumu piešķiršanu un izpildi noteiktajā kārtībā, kā arī tad, ja konstatēts atbalsta saņēmēja - valsts budžeta iestādes - pienākumu vai apliecinājumu pārkāpums, var pieņemt lēmumu par atbalsta saņēmēja - valsts budžeta iestādes - finansēšanas plānā paredzēto asignējumu apturēšanu, atjaunošanu vai atsaukšanu.

35. Lauku atbalsta dienestam ir tiesības aizkavēt maksājumu atbalsta saņēmējam vai tā ieskaitīšanu valsts budžeta ieņēmumos līdz brīdim, kad ieplānotā atmaksa valsts budžetā vai budžeta apropriācija pārdalīta starp programmām, apakšprogrammām un budžeta izdevumu kodiem atbilstoši ekonomiskajām kategorijām.

36. Atbalstu finanšu instrumenta veidā saskaņā ar regulas 2021/1060 59. panta 3. punkta "c" apakšpunktu un X pielikumu piešķir akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum".

VI. Integrētā administrēšanas un kontroles sistēma

37. Lauku atbalsta dienests uztur Integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar regulas 2021/2116 65. un 66. pantu.

38. Lauku atbalsta dienests Integrētajā administrēšanas un kontroles sistēmā nodrošina atbalsta intervenču administrēšanai un kontrolei nepieciešamo datu apmaiņu ar Valsts vides dienestu, Valsts meža dienestu, Valsts ieņēmumu dienestu, Valsts augu aizsardzības dienestu, Pārtikas un veterināro dienestu, Lauksaimniecības datu centru, Dabas aizsardzības pārvaldi, biedrības "Vides kvalitāte" sertifikācijas institūciju "Vides kvalitāte" un sabiedrību ar ierobežotu atbildību "Sertifikācijas un testēšanas centrs".

VII. Lauku reģistrs

39. Lauku reģistrs ir Lauku atbalsta dienesta pārziņā esoša ģeogrāfiskās informācijas sistēma, kā tas ir noteikts regulas 2021/2116 68. pantā, un ar tās palīdzību Lauku atbalsta dienests identificē lauksaimniecībā izmantotos zemes nogabalus, par kuriem ir tiesības saņemt valsts un Eiropas Savienības atbalstu no tiešo maksājumu intervencēm un vides un lauku ainavas uzlabošanas maksājumiem.

40. Lauku reģistrā ietver lauku bloku - nepārtrauktu lauksaimniecībā izmantojamu zemesgabalu, ko norobežo stabili, dabā identificējami objektu robežas vai īpašumu robežas, - datubāzi ar savstarpēji saistītiem citiem telpisko datu slāņiem un tiem pakārtotu informāciju - ģeogrāfisko piesaisti, identifikācijas numuriem un informāciju par platību.

41. Lauku reģistra datus Lauku atbalsta dienests izmanto lauku bloku kartes sagatavošanai mērogā 1 : 5000.
42. Lauku atbalsta dienests līdz 2025. gadam nodrošina atsaucis zemes nogabalu pamatslāņa izveidi Lauku reģistrā, kas lauku līmenī aptver vienu unikālu zemes izmantošanas veida kategoriju.
43. Lauku reģistrā tiek unikāli identificēti katrs lauksaimniecības zemes nogabals, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu par stratēģiskajā plānā paredzētajām intervencēm, kā arī tie zemesgabali un nelauksaimnieciskās platības, par ko nav tiesību saņemt atbalstu, bet kas tiek izmantotas vides un klimata mērķu sasniegšanai attiecīgajās intervencēs.
44. Lauku reģistra datus Lauku atbalsta dienests aktualizē pēc jaunajām ortofotokartēm un pieejamajiem satelītdatiem un precizē, pamatojoties uz lauksaimniecībā izmantojamās zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja iesniegumu lauku bloku kartes precizēšanai un lauku bloku karti, kurā norādītas atbilstošās izmaiņas. Ja nepieciešams, Lauku atbalsta dienests sniegto informāciju pārbauda dabā. Lauku reģistra datus konkrētajā situācijā precizē, izmantojot platību uzraudzības (monitoringa) sistēmas datus.
45. Lauku atbalsta dienests, Valsts zemes dienests, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, Valsts meža dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži" un Dabas aizsardzības pārvalde nodrošina Lauku reģistra uzturēšanai nepieciešamās informācijas savstarpēju apmaiņu nepārveidotā formā - neizmantojot īpašas datu sagatavošanas metodes un ietverot individuālos statistikas datus par privātpersonām.
46. Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra reizi trijos gados atjauno ortofotokartes un iesniedz tās Lauku atbalsta dienestā.
47. Lauku atbalsta dienests nodrošina Lauku reģistra kvalitātes novērtējumu saskaņā ar regulas 2021/2116 68. panta 3. punktu un regulas 2022/1172 3. pantu.

VIII. Elektroniskā pieteikumu sistēma

48. Lauku atbalsta dienests uztur elektronisko pieteikumu sistēmu, kurā var iesniegt iesniegumu uz visiem Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalsta pasākumiem, tostarp saskaņā ar regulas 2021/2116 69. pantu, un, izmantojot ģeotelpisko lietotni, nodrošina iespēju iesniegt ģeotelpiskos iesniegumus uz visām stratēģiskajā plānā minētajām platībatkarīgajām un dzīvnieku atbalsta intervencēm.
49. Lai identificētu visus saimniecībā esošos lauksaimniecības zemes gabalus vai lauksaimniecībā neizmantojamo zemi, atbalsta pretendents elektroniskajā pieteikumu sistēmā pieejams ģeotelpiskais iesniegums.
50. Atbalsta pretendents paredzētajās veidlapu sagatavēs ir norādīta maksimālā atbalsttiesīgā platība atsaucis zemes gabalā un platība, kura par katru lauksaimniecības zemes gabalu iepriekšējā gadā ir noteikta vienotā platībmaksājuma shēmas, ilgtspēju sekmējoša ienākumu pamatatbalsta vai platībatkarīgā lauku attīstības pasākuma vajadzībām.
51. Iesniegumi satur informāciju, kas jau ir Lauku atbalsta dienesta rīcībā no Lauku reģistra (piemēram, apsaimniekotie lauki, to platība, ģeometrija, dažādi slāņi par aizsargājamām teritorijām un platībām) un citiem reģistriem atbilstoši nepieciešamībai. Attiecībā uz dzīvniekiem atbalsta pretendents pieteikšanās laikā nav jānorāda saimniecībā esošie dzīvnieki un tiek izmantota automatiskā pieprasījumu sistēma. Dati par pārvaldībā esošajiem dzīvniekiem, ganāmpulkiem un novietnēm tiek iegūti no Dzīvnieku reģistra. Pieejama ir arī atbalsta pretendenta iepriekšējo gadu iesniegumos sniegtā informācija un citas ziņas, lai atbalsta pretendents varētu pārskatīt zināmo informāciju, to verificēt un, ja nepieciešams, labot un īsā laikā iesniegt atbalsta iesniegumu.
52. Atbalsta pretendents atbalsta iesniegumu iesniedz elektroniski, izmantojot elektronisko pieteikumu sistēmu. Ja atbalsta pretendents nav tehnisku iespēju pašam iesniegt iesniegumu, Lauku atbalsta dienesta reģionālajās pārvaldēs vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" birojos tiek nodrošināts konsultatīvs atbalsts iesnieguma iesniegšanai.
53. Lauku atbalsta dienests izmanto elektronisko pieteikumu sistēmu, lai nodrošinātu komunikāciju ar atbalsta pretendentiem par atbalsta nosacījumiem, informācijas sniegšanai par ģeotelpiskā iesnieguma apstrādi, kā arī atbalsta administrēšanai nepieciešamo datu un informācijas pieprasīšanai.
54. Elektroniskā pieteikumu sistēma nodrošina atbalsta pretendents piekļuvi visiem tā datiem un informācijai par atbalstam deklarētajiem lauksaimniecības zemes nogabaliem.
55. Lauku atbalsta dienests nodrošina ikgadēju ģeotelpisko iesniegumu sistēmas kvalitātes novērtējumu saskaņā ar regulas 2021/2116 69. panta 6. punktu un regulas 2022/1172 4. pantu.

IX. Platību uzraudzības (monitoringa) sistēma

56. Saskaņā ar regulas 2021/2116 70. pantu Lauku atbalsta dienests izveido platību uzraudzības (monitoringa) sistēmu.

57. Piemērojot platību uzraudzības (monitoringa) sistēmu, katrai intervencei deklarētajam laukam tiek noteikts tajā augošais kultūraugs un novērtēti citi atbalsta saņemšanas nosacījumi.

58. Ja, piemērojot platību uzraudzības (monitoringa) sistēmu, netiek gūta pietiekama pārlicība par platības vai atbalsta objekta atbilstību atbalsta saņemšanas nosacījumiem, no atbalsta pretendenta tiek pieprasīti nepieciešamie papildu pierādījumi, piemēram, fotoattēli ar ģeogrāfisku piesaisti, bet, ja šādi pierādījumi netiek sniegti vai tie nav pārlicinoši, saimniecībā atbilstoši nepieciešamībai tiek veikta pārbaude.

59. Lauku atbalsta dienests saskaņā ar regulas 2021/2116 24. pantu un regulas 2022/1173 12. pantu sagatavo un iesniedz Eiropas Komisijā specifikāciju un sarakstu ar satelītdatiem, kas nepieciešami platību uzraudzības (monitoringa) sistēmas darbības nodrošināšanai.

60. Lauku atbalsta dienests nodrošina ikgadēju platību uzraudzības (monitoringa) sistēmas kvalitātes novērtējumu saskaņā ar regulas 2021/2116 70. panta 2. punktu, regulas 2022/1172 5. pantu un regulas 2022/1173 2. pantu.

X. Pārbaudes

61. Lauku atbalsta dienests veic atbalsta pretendentu iesniegumu administratīvās pārbaudes un, ja nepieciešams, iesaistīto trešo personu administratīvās pārbaudes, kā arī pārbaudes vai vizītes uz vietas, šajā nolūkā attiecīgajā situācijā izmantojot arī tālīzpēti vai platību uzraudzības sistēmu, vai citas atbilstošas tehnoloģijas, un saskaņā ar regulu 2021/2116 dokumentē un uzskaita pārbaudes.

62. Ja ieguldījumu publiskā finansējuma Eiropas Savienības līdzfinansējuma daļa investīciju atbalsta pasākumos nepārsniedz 10 000 *euro* vai ja risku analīzē ir konstatēts nebūtisks risks par atbalsta saņemšanas nosacījumu neizpildi vai ieguldījumu neesību, Lauku atbalsta dienests var pieņemt lēmumu neierasties vizītē uz vietas, ja vien nav pamatotu aizdomu par neatbilstību. Minēto lēmumu un tā pamatojumu Lauku atbalsta dienests protokolē.

63. Atbalsta pretendents nodrošina iespēju šo noteikumu 7. punktā minētajām kontroles struktūrām veikt pārbaudi vai ierasties vizītē uz vietas, tostarp attālināti (neklātienē), izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, un pēc kontroles struktūras amatpersonu pieprasījuma uzrāda pārbaudei nepieciešamos dokumentus, kas ir saistīti ar konkrētā pasākuma īstenošanu.

64. Atbalsta pretendents ir tiesīgs piedalīties pārbaudē vai vizītē uz vietas un iepazīties ar pārbaudes rezultātiem.

65. Pamatojoties uz rezultātiem, kas iegūti administratīvajās pārbaudēs, iesaistīto trešo personu administratīvajās pārbaudēs un pārbaudēs vai vizītēs uz vietas, kā arī ievērojot normatīvos aktus par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību, Lauku atbalsta dienests pieņem lēmumu par atbalsta piešķiršanu vai par atteikumu piešķirt atbalstu.

XI. Rūpīgā pārbaude

66. Lauku atbalsta dienests saskaņā ar regulas 2021/2116 76. pantu un regulas 2022/128 46. pantu rūpīgi pārbauda Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) finansēšanas sistēmā ietilpstošos darījumus, kā arī nodrošina rūpīgo pārbaudžu plānošanu un ziņošanu atbilstoši regulas 2021/2116 77. un 80. pantam un regulas 2022/128 48. pantam.

67. Lauku atbalsta dienests un Valsts ieņēmumu dienests slēdz starpresoru vienošanos par savstarpējo Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) finansēšanas sistēmā ietilpstošo darījumu rūpīgo pārbaudžu koordinēšanu.

68. Lauku atbalsta dienests šo noteikumu 66. punktā minēto darījumu rūpīgo pārbaudi veic par finanšu gadu pirms iepriekšējā gada 15. oktobra.

69. Šo noteikumu 68. punktā minētajā rūpīgās pārbaudes periodā var ietvert finanšu gadu gan pirms, gan pēc pārbaudāmā finanšu gada, ja tas nepieciešams pilnvērtīgai darījuma pārbaudei.

70. Regulas 2021/2116 76. pantā minētie saimnieciskās darbības veicēji komercdokumentus glabā vismaz piecus gadus pēc to sagatavošanas gada beigām.

71. Saņemot pieprasījumu par rūpīgo pārbaudi no citas Eiropas Savienības dalībvalsts, kurā saimnieciskās darbības veicējs nodarbojas ar saimniecisko darbību, Lauku atbalsta dienests vai Valsts ieņēmumu dienests veic saimnieciskās darbības veicēja rūpīgo pārbaudi saskaņā ar regulas 2021/2116 79. pantu.

XII. Nosacījumu sistēmas kontroles sistēma

72. Ar nosacījumu sistēmu saistītās kontroles sistēmas koordinējošā iestāde ir Lauku atbalsta dienests.

73. Regulas 2021/2115 12. pantā minēto noteikumu ievērošanas pārbaudes nodrošina šādas kompetentās kontroles iestādes:

73.1. Lauku atbalsta dienests - klimata un vides jomā jautājumos, kas saistīti ar bioloģiskās daudzveidības un ainavu aizsardzību un kvalitātes uzturēšanu, un jautājumos par laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem;

73.2. Pārtikas un veterinārais dienests - sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības jomā jautājumos, kas saistīti ar pārtikas nekaitīgumu un dzīvnieku labturību;

73.3. Valsts augu aizsardzības dienests - klimata un vides jomā jautājumos, kas saistīti ar mēslošanas līdzekļu lietošanu un uzskaiti īpaši jutīgās teritorijās, kā arī sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības jomā jautājumos, kas saistīti ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu;

73.4. Valsts meža dienests - klimata un vides jomā jautājumos, kas saistīti ar savvaļas putnu aizsardzību mežu platībās.

74. Lauku atbalsta dienests:

74.1. koordinē kompetento kontroles iestāžu informācijas apmaiņu ar nosacījumu sistēmu saistītajā kontroles sistēmā;

74.2. nodrošina kompetentās kontroles iestādes ar Lauku atbalsta dienesta rīcībā esošo informāciju par atbalsta pretendentiem nosacījumu sistēmas ievērošanas atbilstības pārbaudēm;

74.3. pamatojoties uz kompetento kontroles iestāžu sniegto informāciju par pārbaudēm, aprēķina atbalsta samazinājumu, ja ir konstatēti regulas 2021/2115 12. pantā minēto nosacījumu pārkāpumi, un galīgo atbalsta maksājumu.

75. Kompetentās kontroles iestādes savas kompetences jomā ir atbildīgas par to, lai notiktu attiecīgo nosacījumu sistēmas prasību un standartu ievērošanas administratīvās pārbaudes, īpaši tās pārbaudes, kas jau ir paredzētas saskaņā ar kontroles sistēmām, kuras piemērojamas attiecīgajai prasībai, standartam, tiesību aktam vai nosacījumu sistēmas jomai, kā arī pārbaudes saimniecībā:

75.1. Lauku atbalsta dienests, Valsts meža dienests un Valsts augu aizsardzības dienests izvēlas atbalsta pretendētus pārbaudēm saimniecībā, pamatojoties uz riska analīzi saskaņā ar regulas 2021/2116 83. panta 6. punkta "d" apakšpunktu. Valsts meža dienests un Valsts augu aizsardzības dienests informē Lauku atbalsta dienestu par pretendentiem, kas attiecīgajā kompetentajā kontroles iestādē izraudzīti nosacījumu sistēmas ievērošanas atbilstības pārbaudei saimniecībā;

75.2. Lauku atbalsta dienests, Valsts meža dienests, Valsts augu aizsardzības dienests un Pārtikas un veterinārais dienests veic nosacījumu sistēmas ievērošanas atbilstības pārbaudes saimniecībā;

75.3. Valsts meža dienests, Valsts augu aizsardzības dienests un Pārtikas un veterinārais dienests elektroniski sniedz informāciju Lauku atbalsta dienestam par nosacījumu sistēmas ievērošanas atbilstības pārbaudes rezultātiem, pārbaudēs konstatētajām neatbilstībām, to izvērtējumu un izmaiņām pārbaudes rezultātos, kā arī pēc Lauku atbalsta dienesta pieprasījuma sniedz citu nepieciešamo informāciju ar nosacījumu sistēmu saistītās kontroles sistēmas uzturēšanai un darbībai.

76. Attiecībā uz nosacījumu sistēmas prasībām un standartiem, kas ir pārbaudāmi attālināti, to ievērošanas atbilstības novērtēšanai tiek izmantota platību uzraudzības (monitoringa) sistēma, regulāri un sistemātiski novērojot lauksaimniecisko darbību un piemēroto praksi un to izsekošanai un novērtēšanai izmantojot *Copernicus Sentinel* satelītstatus, attālinātās izpētes metodes vai citus līdzvērtīgus datus.

77. Kompetentās kontroles iestādes prasību un standartu ievērošanu konkrētajā situācijā nosaka, izmantojot uz konkrēto prasību vai standartu attiecināmās tiesību normās noteiktos līdzekļus.

78. Kompetentā kontroles iestāde pārbauda, vai visi izvēlētie saņēmēji ievēro prasības un standartus, par kuriem atbildīga kompetentā kontroles iestāde.

79. Lauku atbalsta dienests katru gadu saskaņā ar regulas 2021/2116 83. panta 4. punktu izvērtē ar nosacījumu sistēmu saistīto kontroles sistēmu un izdara nepieciešamos uzlabojumus tās darbībā.

XIII. Nepamatoti izmaksātā atbalsta administrēšana

80. Lauku atbalsta dienests izvērtē atbalsta saņēmēja izdevumu atbilstību un 12 mēnešu laikā pēc pārkāpuma

konstatēšanas pieņem lēmumu par nepamatoti izmaksātā atbalsta atgūšanu.

81. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regulas (ES, *Euratom*) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012, 272. panta 53. punktu Lauku atbalsta dienests nepamatoti izmaksāto atbalstu neatgūst, ja atgūstamā summa vienai intervencei nepārsniedz 250 *euro* no fonda finansējuma vienā grāmatvedības gadā, neieskaitot procentus, un šo summu nav iespējams ieturēt no jebkuriem Lauku atbalsta dienesta administrētajiem nākamajiem atbalsta maksājumiem.

82. Atbalsta saņēmēja pienākums ir atmaksāt nepamatoti izmaksāto atbalstu. Ja atbalsta saņēmējs, kas nav budžeta iestāde, neatmaksā nepamatoti izmaksāto atbalstu Lauku atbalsta dienesta lēmumā noteiktajā termiņā, atbalsta saņēmējs par katru nokavējuma dienu maksā nokavējuma naudu - sešus procentus gadā no neatmaksātās summas saskaņā ar regulas 2021/2116 59. panta 1. punkta "e" apakšpunktu. Lauku atbalsta dienests nepamatoti izmaksāto atbalstu un aprēķināto nokavējuma naudu ir tiesīgs ieturēt no atbalsta saņēmēja nākamajiem maksājumiem.

83. Lauku atbalsta dienestam ir tiesības atmaksāto nepamatoti izmaksāto atbalstu par kārtējo gadu atkārtoti izmantot fonda izmaksām citiem atbalsta saņēmējiem. Summu, kas atmaksāta par iepriekšējos gados nepamatoti izmaksāto atbalstu, Lauku atbalsta dienests pārskaita valsts budžeta ieņēmumos.

84. Ja Lauku atbalsta dienests nevar atgūt vai ieturēt nepamatoti izmaksāto atbalstu no atbalsta saņēmēja - budžeta iestādes:

84.1. Lauku atbalsta dienests informē Zemkopības ministriju par atbalsta saņēmējam nepamatoti izmaksāto atbalstu;

84.2. Zemkopības ministrija šo noteikumu 84.1. apakšpunktā minēto informāciju nosūta atbalsta saņēmēja augstākajai iestādei, ja tāda ir, un Valsts kontrolei.

85. Lauku atbalsta dienests nodrošina nepamatoti izmaksātā valsts atbalsta atgūšanu saskaņā ar Komerccdarbības atbalsta kontroles likuma IV vai V nodaļu.

86. Ja saņemts Eiropas Komisijas lēmums par valsts atbalsta atgūšanu, Lauku atbalsta dienests:

86.1. 14 dienu laikā informē Zemkopības ministriju par nepamatoti izmaksātā valsts atbalsta saņēmēju skaitu un atbalsta apmēru;

86.2. mēneša laikā informē valsts atbalsta saņēmēju par valsts atbalsta atmaksas kārtību, termiņiem un atmaksājamā atbalsta apmēru, ņemot vērā procentus, kas noteikti saskaņā ar regulas 2015/1589 16. panta 2. punktu.

Ministru prezidents *A. K. Kariņš*

Zemkopības ministrs *D. Šmits*